

Wonen in een oude winkel, bibliotheek of bunker

Een lege kerk kan nog een zegen zijn voor wie een huis zoekt

De woningnood is hoog, maar er staan steeds minder huizen te koop. Tegelijkertijd staan andere gebouwen leeg, zoals kantoren, winkels en scholen. Die worden steeds vaker verbouwd tot woningen. Wat trekt de bewoners daarin aan?

TEKST ILSE AKKERMANS FOTOGRAFIE RUUD VAN DER GRAAF

In 2017 kreeg Nederland er 7.570 woningen bij door de ombouw van panden als kantoren, winkels of fabriekspanden, telde het Centraal Bureau voor de Statistiek. Dat is 8 procent van alle woningen die erbij kwamen op de markt.

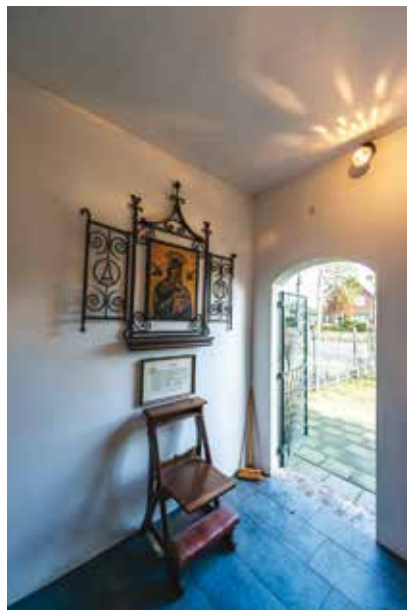
Meer foto's op [Instagram.com/verenigingehuis](https://www.instagram.com/verenigingehuis)

KERK

'In de vloer zaten geen graven, dus die kon eruit'

Wouter (59) en Liesbeth (61) de Zwart, Dongen

We zochten een huis met ruimte om te wonen en te werken. Eerst hadden we een boerderij op het oog. Maar toen de Hubertuskerk in 2015 te koop kwam, zijn we meteen gaan kijken. De kerk van honderdvijftig jaar oud was nog in functie, maar kampte met leegloop. In april 2016 hebben we haar gekocht. Voor de verbouwing maakten we zelf een ontwerp, een bevriende architect maakte de technische tekeningen. De kerk was nog authentiek. Groot, met een elf meter hoog plafond, maar niet kolossaal. We zagen twee grote problemen: daglicht en verwarming, maar die bleken op te lossen. In juli begon de aannemer. In de vloer zaten geen graven, dus die kon eruit. Voor de vloerverwarming legden we vijf kilometer vloerbuizen. Daarover kwam glad, gevulderd beton. De vloerverwarming verwarmt het hele huis. Met warmtepompen halen we daarvoor warmte uit de buitenlucht. Met muren van 66 centimeter dik is de isolatie goed. Voor meer licht braken we wat muren weg. Aan de tuinkant kwamen daar glazen wanden voor terug. Vier meter boven het altaar maakten we onze slaapkamer. Daarvoor verplaatsten we het orgel. De Mariakapel hebben we van buitenaf toegankelijk gemaakt. Iedere dag komen daar mensen een kaarsje aansteken. Het duurde een klein jaar tot het klaar was. We hielden toen een open dag voor het hele dorp.' →

BEDRIJFSWONING

‘Het was een bedrijfsruimte, homo-ontmoetingscentrum en sportschool’

Dirk-Jan Broer (56) en Raymond de Mey (64), Apeldoorn

We wonen sinds 1992 in dit huis. Daarvoor was het van een goede vriend, die er sinds de jaren zeventig woonde. Oorspronkelijk was het een dienstwoning met bedrijfsruimte ernaast. Het is gebouwd rond 1900. Er hebben kleine technische bedrijven in het pand gezeten, zoals een grondbemalingsbedrijf. Onze vriend had in de bedrijfsruimte een homo-ontmoetingscentrum. Toen hij in 2002 overleed, namen wij het pand over. De enorme ruimte en de

centrale ligging spraken ons aan. Het pand was wel sterk verouderd en donker. We besloten het helemaal te vernieuwen. Alleen de bakstenen muren zijn blijven staan en het dak bleef erop. Vijf jaar lang besteedden we al onze vrije dagen en vakanties eraan. Eerst de bedrijfsruimte, die was in 2007 klaar. Sindsdien verhuren we die en zit er een sportschool. Met het geld uit de verhuur renoveerden we de woning. De woonkamer met oude eikenhouten balken lieten we nagenoeg intact. Die vinden we het mooist. Het huis is nu licht en goed geïsoleerd. Een meergeneratiewoning met vloerverwarming en boven wandverwarming. We wilden hier nooit weg. We hebben er zoveel in gestoken. Maar nu we ouder worden, wordt het pand ons te groot. Dus het is te koop.’

SCHOOL

'In de zolderbalken staan nog de namen van leerlingen uit de jaren veertig'

Katherine Dutmer (46) en Willem Sodderland (50), Enkhuizen

'A l tweeënhalf jaar zochten we een industrieel pand om in te wonen. Het leek ons leuk om te spelen met ruimte, verrast te worden als je binnenkomt. We hadden een huurappartement in Amsterdam en fietsten met onze dochter achterop buurten door. Als we een mooi pand zagen, belde ik er achteraan. We deden een bod op de IJ-kantine, maar dat verloren we. In de krant zag ik de voormalige HBS in Enkhuizen te koop staan. Ik was daar nog nooit geweest. We gingen kijken en waren op slag verliefd. Het was al bewoonbaar, de vorige eigenaren gingen naar Amsterdam: zij hadden de IJ-kantine gekocht! De afstand van Enkhuizen naar ons werk was te doen en we deden een bod. Dat was in 2009. We namen voor lief dat we er niemand kenden. Dit pand konden we helemaal naar onze smaak maken. We maakten het lichter en gaven elke kamer een eigen kleur. We lieten een vijf meter hoge kledingkast inbouwen, en hebben daar zelf een lift in gemaakt. Het pand stamt uit 1902, in de zolderbalken staan nog de namen van leerlingen uit de jaren veertig en vijftig. Op zolder maakten we een bioscoop, met stoelen uit een filmhuis en theater. We organiseren er filmavonden voor vrienden of de klas van onze kinderen. We willen ook nog duurzamer stoken. Op het platte dak kunnen dan zonnepanelen.'

→

WINKEL

‘Het had twintig jaar leeg gestaan en was verpauperd’

Senaida Sambo (49) en Jeroen Bron (51), Leeuwarden

We woonden in Enschede, maar toen onze kinderen groot waren wilde mijn man terug naar Friesland. We gingen op zoek naar een pand waar ik ook een B&B kon beginnen. We stuitten op dit winkelpand uit de zestiende eeuw, in het historische centrum van Leeuwarden. Veertig jaar lang woonde er een gezin dat beneden de winkel had. Daarna stond het twintig jaar leeg en raakte het verpauperd. In 2005 besloot de gemeente het op te knappen

en isoleren. Het is gesplitst in een winkelpand en een woning van drie verdiepingen erboven. Sinds 2006 woonde er een kunstenaarskoppel. Zij gaven iedere ruimte een andere kleur, afgestemd op hoe de zon in verschillende jaargetijden op de muren valt. Wij vinden dat mooi en hebben het zo gelaten. Onze bibliotheek is een donkere kamer, maar heel rustgevend. Het stel gebruikte de zolder als atelier. Daar ging een lift naartoe, om hun materialen te vervoeren. Van die ruimte maakten wij een ruime slaapkamer en een B&B. Authentieke details hielden we in stand, zoals de balkenconstructie in het plafond. Monumentenzorg hield dat goed in de gaten. Verder hoefden we weinig aan het pand te doen. Onze spullen konden er zo in.’

POSTKANTOOR

'Het was een 23 meter lange, lege ruimte'

Marianne Post (53), Workum

'**N**a mijn scheiding zocht ik een bijzondere, rustige woon- en werkruimte. Ik zag dat in Workum het voormalige postkantoor leegstond en belde de makelaar. Het was een dubbel pand uit circa 1900, bestaand uit postkantoor en postsorteercentrum. De voorzijde met trapgevel is beschermd stadsgezicht, dat moest behouden blijven. Ik liep er twee keer doorheen en tekende een ontwerp. Ik overlegde met mijn zus en haar man. Zij kochten het, ik zou de verbouwing doen en er wonen. Het oude postsorteercentrum zou ik na de verbouwing verkopen. Het was een behoorlijke klus, er zat niets in het pand. Het postkantoor was een lange ruimte van 23 meter, met in het midden een grote meterkast en aan de voorkant kleine ramen. Er was nauwelijks daglicht. Maar ik hou van ruimtes waar je nog alles mee kunt doen – ik heb een achtergrond in woning- en winkelinrichting. In die lange ruimte staan nu drie blokken, de middelste is mijn slaapkamer. Die heeft een grote lichtkoepel, zodat ik 's nachts de sterren zie. Aan de straatkant zijn de keuken en mijn werkruimte, achterin is een grote woonkamer. Alles is wit, er is veel licht. Mensen dachten dat het een galerie was. Dat is mijn huis nu deels ook. Ik verkoop kunst op doeken. En boven, waar de opslagruimte was, heb ik een B&B.'

→

BIBLIOTHEEK

‘De investering deden we met z’n allen: 39 bewoners voor 23 appartementen’

Barbara Bastiaanssen (70) en Pieter Hanemaaijer (74), Amersfoort

‘**M**et een groep gelijkgestemden zochten we een locatie waar we levensloopbestendig konden wonen. Eind 2012 kreeg ik de tip dat de oude bibliotheek Zonnehof te koop kwam. Die ligt op loopafstand van het centrum in een wijk met zowel rust als reuring. Bij de koop hadden we concurrentie van marktpartijen, maar het is gelukt. De investering deden we met z’n allen: 39 bewoners voor 23 appartementen. We richtten een vereniging op en stelden een onafhankelijke voorzitter aan. Het pand stamt uit 1974 en is gebouwd in de stijl van de Bossche School. De constructie bleef staan, maar we verbouwden het pand compleet. Het gebouw kreeg meer licht en glas, en we vernieuwden het dak. Alle appartementen hebben aan de voorkant zon. Op de begane grond maakten we een gemeenschappelijke ruimte, waar bewoners activiteiten kunnen organiseren. Een hele wand bestaat uit een gezamenlijke boekenkast. We doopten het wooncomplex het Boekhuis. Nazomer 2017 was het klaar. Mijn man en ik hebben een appartement van 140 vierkante meter. We hebben elk een eigen leefruimte, die met schuifdeuren open of dicht kan. Met open schuifdeuren hebben we een enorme gezamenlijke ruimte.’

BARAK

'De Duitsers bouwden deze barakken voor de Luftwaffe'

Martijn van den Hoeven (34) en Noortje Assink (34), Enschede

We wonen in een oude Duitse legeringsbarak op het terrein van de voormalige Vliegbasis Twente. De Duitsers bouwden de barakken in 1940 als kazerne voor de Luftwaffe, die gebruikmaakte van de vliegbasis. Het zijn eigenlijk bunkers met een kap op het dak, zodat ze er van boven uitzien als Twentse boerderijen. Sinds het sluiten van de vliegbasis in 2007 was het terrein verlaten en overwoekerd. In 2017 gingen vijf van de dertig bunkers in de verkoop om er woningen van te maken. We zochten een huis in een mooie omgeving in Enschede, waar mijn vriendin vandaan komt. Ik heb zelf acht jaar bij de Luchtmobiele Brigade gewerkt, die af en toe nog oefent op de vliegbasis. Dus dit was een gelukstreffer, het voelde als thuiskomen. Toen we de sleutel kregen, gingen we meteen verbouwen. Ik heb een bouwbegeleiding- en adviesbureau, dus we regelden alles zelf. Vooral het vergroten van de ramen was een hels karwei. De muren zijn zestig centimeter dik, dat redden we niet met een betonzaag. We moesten ze uithakken. Omdat het een cultuurhistorisch pand is, moest het van buiten dezelfde stijl houden. Jammer genoeg zijn de stalen, roodgroene luiken gestolen. We vervingen het dak en verwijderden asbest. Binnen lieten we de dragende betonnen kolommen staan, verder is alles er vernieuwd. En het huis is energieneutraal! ■

